

Kapıdan giriş prosedürünü gözden geçirmek

1 Giriş

Belçika itfaiye teşkilatı, kapıdan giriş prosedürünü uzun zamandır dar bir şekilde tanımlamaktadır. Bu tanım bir süredir kabul edilmektedir. Mevcut prosedürden önce bile itfaiyecilerin THSC kuşanarak bir kapıdan geçmek zorunda olduğu bir prosedür vardı. Fakat itfaiyeciler, yanlarında hortum taşımıyorlardı. Yani prosedür çok gerçekçi değildi.

2008 yılında, kapıdan içeri giriş prosedürü binanın içerisine hortum çekilmesini de içerecek şekilde güncellendi. Artık kapıdan içeri giriş prosedürü belirli bir sıra içinde yapılması gereken farklı kısımlardan oluşuyordu. 2010 yılında, bu "yeni" kapıdan içeri giriş prosedürü 130 saatlik itfaiyeci eğitim kursuna dahil edildi. Ayrıca mevcut temel itfaiye eri kursuna da dahil edildi.

Şekil 1 Bir itfaiyeci kompartman içerisine kapıdan içeri giriş prosedürü sırasında bir atım yapıyor. (Fotoğraf: German Berckmans)

Kapıdan içeri giriş prosedürü artık 10 yıllık bir prosedür oldu. Geçtiğimiz 10 yılda çok sayıda yeni bilgi elde edildi. Artık bazı konular hakkında daha farklı bilgilerimiz var. Mevcut kapıdan içeri giriş prosedürü ile ilgili eleştirilerin ana noktası itfaiyecileri ardışık prosedürleri uygulayan robotlara dönüştürmemizdir. Oysa gerçekte biz, yaptıkları şeyleri niye yaptığını bilen, düşünen itfaiyeciler istiyoruz. Prosedürün mantığını bilmek, prosedürün kendisini bilmekten daha önemlidir. İtfaiyecilerin gerçekleştirmek istedikleri amacı bilmeleri gerekir.

Mevcut değişikliklere ve düşünen itfaiyeciler yetiştirmek yönünde ilerleme arzumuzla dayanarak, kapıdan giriş prosedürüne yönelik bir takım görüşler bu makalede sunulmuştur. 2012 yılında Brandweerman dergisinin ocak sayısında çıkan bu serinin 10. makalesi kapıdan içeri giriş prosedürü üzerine düşünceler adını taşıyordu. O makalede, herhangi bir kapıdan içeri giriş prosedürünün amaçlarının kullanımının altı çizilmişti. Bu amaçlara kısmen bu makalede de değinilmiştir.

2 Kapıdan içeri giriş prosedürünün amaçları

Dahilden yapılan yangınla mücadele çalışmalarında, kapalı bir kapı itfaiyecilerin aşması gereken bir engeldir. Herşeyden önce itfaiyecilerin kapıdan giriş prosedürü arkasında yangın olduğunu düşündüğü kapıları açarken kullanılmak için tasarlandığını anlaması gerekir. Bir diğer deyişle, eğer yangın üçüncü kattaysa, bir evin giriş katındaki kapısından

girerken kapıdan içeri giriş prosedürünü uygulamak zorunda değiliz. Bu biraz zorlama gibi gelebilir. Fakat bazen ekiplerin müstakil evlerin ön kapısında arkada yangın olmadığı çok açıkken kapıdan giriş prosedürünü hem de eksiksiz uyguladığını görüyoruz. Bunun bir örneği bir evin arka tarafındaki çatlaklardan duman sızdığı fakat önden hiçbirşeyin görünmediği ikametgah yangınıdır. Yüksek ihtimalle yangın evin arka tarafındaki odaların birindedir ve muhtemelen giriş holü ile bu oda arasında kapalı bir kapı vardır.

Gereksiz yere kapıdan giriş prosedürü uygulamak zaman alır. Dahilden yapılan yangın söndürme çalışmalarında zaman kritik bir faktördür. Su, yangına çok hızlı bir şekilde işlenmelidir. Bu esnada gereksiz prosedürlerle vakit kaybedemeyiz. Dolayısıyla kapıdan içeri giriş prosedürü sadece ekip bunun gerektiğini düşünüyorsa yapılmalıdır.

Bu, kapıdan giriş prosedürünün ilk amacına bizi götürür: ekiplerin kapı şayet bir yangın kompartmanına açılıyor olsa bile hızla geçmesini istiyoruz. Bu demektir ki itfaiyecilerin kendileri kapıdan içeri girme prosedürünü uygulayıp uygulamamaya karar vermelidir. Sonrasında karşılarındaki yangının durumuna göre kapıdan giriş prosedürünü adapte etmeleri gerekir. Burada amaç **süratli** olmaktır. Bununla beraber, bu asla bir yarışa dönüşmemelidir. İvedi şekilde hareket etmek önemlidir. Fazla hızlı olmak ise dikkatsizliğe neden olur.

İkinci hedef ise **güvenliktir**. Ekip kapıdan giriş prosedürünü uygulamaya karar verdiğinde bir miktar risk beklentisi oluşmuştur. Kapıdan giriş prosedürü bu riski mümkün olduğunca azaltmaya yöneliktir. Bu yanan odaya hava akışını kısıtlamak ve doğru şekilde su uygulayarak yapılır.

Bu riski değerlendirmek çok önemlidir. Bu da bizi prosedürün üçüncü amacına getirir. İyi bir kapıdan giriş prosedürü durumun daha iyi değerlendirilmesini sağlar (durumsal farkındalık)

Doğru kapıdan giriş prosedürü sadece iyi bir takım çalışmasıyla mümkündür. Takım çalışmasının kritik bir yönü de **iletişimdir**. İtfaiyecilerin birbirleriyle iletişimi çok iyi olmalıdır.

3 Ne değişti?

Mevcut kapıdan giriş prosedürü 2008 yılında geliştirildi. Tanımı gereği o dönemde sahip olduğumuz bilgiye dayanıyordu. Aslında bu prosedür yakıt kontrollü bir yangının varlığına dayanıyor. Tam ifadesiyle büyüme safhasındaki bir yangından bahsediyoruz. Geçtiğimiz yıllarda itfaiye teşkilatlarımız artan sayıda hava almamış yangınlarla karşılaşmaya başladı. Ne var ki hava kontrollü yangın gelişimi çok farklıdır.

Bunun yanında termal kamera tüm itfaiye teşkilatlarında standart hale geldi. Artık her bir itfaiye aracında bir tane var. Yeni kapıdan giriş prosedürü termal kamera kullanımını da kapsamaktadır. Bununla beraber termal kamera olayı değerlendirme sırasında özellikle de kapının arkasındaki oda dumanla doluyorsa çok kıymetli bir alettir.

Duman perdesi Belçika itfaiye teşkilatında gittikçe daha çok popülarite kazanmaya başlayan bir diğer alettir. Hatta termal kameradan bile daha fazla duman perdesinin kapıdan içeri giriş prosedürüne ilave edilmesi gerekmekte. Duman perdesi içeri giren temiz

havayı engellediği gibi dışarıya duman çıkışını da azaltır. Özellikle apartman dairelerinde dışarı çıkan sıcak ve zehirli duman büyük bir risk yaratır. Duman binaya çok fazla zarar verir ve diğer bina sakinleri için çok büyük problem yaratır. Bu durum, hastaneler ve huzurevleri gibi yardıma muhtaç kişilerin olduğu binalarda daha da önem kazanır.

Mevcut kapıdan giriş prosedürü açılması gereken kapının kilitlenmemiş olduğu varsayımına dayanır. Bu da gerçek hayatta her zaman böyle değildir. Güç kullanarak içeri girmek, kapalı bir kapıyı haligan ve diğer bir ekipmanla zorlamak Belçika itfaiye teşkilatında gelişmektedir. Bu teknikler ekiplerin kilitli kapıları hızla açmalarına imkan verir. İyi bir kapıdan giriş prosedürü –gerektiğinde- bu tekniklerin kullanımını da kapsamalıdır.

Kapıdan giriş prosedürünün gelişmiş halinde 9 sıkı şekilde tarif edilmiş safha artık bulunmamaktadır. Ekipler, mevcut duruma göre bir kapıdan giriş prosedürü geliştirmek zorundadır.

Bu kapıdan giriş prosedürü birkaç farklı parçadan oluşabilir. Bu parçalar kronolojik olarak aşağıda tartışılmıştır.

4 Kapıdan giriş prosedürünün olası parçaları.

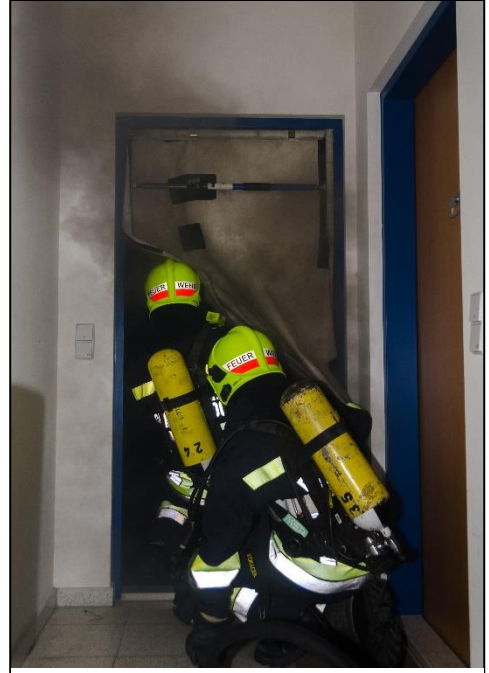
Bu bölümde kapıdan giriş prosedürünün yedi parçasını tartışacağız. Bu parçaların her durumda kullanılması gibi bir zorunluluk **yoktur**. Amaç ekibin yangın yerinde içeri girmeden hemen önce bir kapıdan giriş prosedürü geliştirebilmesidir. Bunun normal bir kapımı, kayarak açılan bir kapı mı, çatı kapağı mı yoksa kepenk mi olduğu fark etmez. Ekip üyeleri aşağıdaki bölümde açıklanan parçalardan gerekenleri prosedürün amacını gerçekleştirmek için kullanması gerekir.

Bu, birbirleriyle iletişim kurmalarını ve ortak bir fikre varmalarını gerektirir. Çok fazla eğitim ve farklı senaryo (ki bunlar farklı kapıdan giriş prosedürleri gerektirecektir) kullanımı yangın yerinde başarıyı getirecektir.

4.1 Kapıya yaklaşmak

Bir kapıya yaklaşılırken, kapı görsel olarak incelenir. Bu, borucu tarafından yapılır. Borucu, bir kapı bulduğunu söyler. Daha sonra kapıya daha yakından bakar. Mümkünse etrafını değerlendirmeye çalışır. Dışarı çıkan dumana (atımlar halinde mi değil mi), alt tarafındaki turuncu parlaklığa, renk değişimi, kabaran boya gibi şeylere bakar.

Burada termal kameranın yardımı olabilir. Söndürme ekibi için bir termal kamera varsa genellikle kökenci termal kamerayı taşır. Termal kamerayla kapıya daha yakından bakabilir. Birçok durumda termal kamera amirde olabilir. Amir kamerayı kökenciye verebilir

Şekil 2 Duman perdesi elbette kapıdan giriş prosedürü üzerinde etkiye sahiptir. Bunu dikkate almak gerekir. (Fotoğraf: Lukas Derkits / Wiener Neudorf, Austria)

ya da geçici olarak ekiple birlikte içeri girebilir. Eğer içeri girerse kapıdan giriş prosedürünü uygulayan ekibi termal kamera ile izleyebilir.

Kapıyı gözlemlerken kapının yangın kapısı veya masif ahşap kapı olup olmadığına dikkat etmek gerekir. Bu durumlarda ilgili işaretler genellikle olmaz. Bu kapılar, eğitim konteynerindeki kapılara göre çok farklı tepki verir.

Şekil 3 1. Borucu, kapının içeri mi dışarı mı açıldığını anlamak için menteşeleri arıyor. (Fotoğraf: German Berckmans)

Kapıya ulaştığında, borucu kapının ne yöne açıldığını tespit etmek için menteşeleri tespit etmeye çalışmalıdır. İçeri açılan bir kapı mı (diğer bir deyişle itilen kapı) yokse dışarıya doğru açılan bir kapı mı (çekilen kapı). Bunu kökenciye söyler (eğer oradaysa başındaki zabite de söyler.). Geçtiğimiz yıllarda bu da değişmiştir. Gittikçe artan sayıda modern kapı tamamen entegre edilmiş menteşelere sahip olmaya başladı.(Bunlar kapıyı açmadan fark edilememektedir.). Bir takoz varsa bunun içe açılan kapı olduğu anlaşılmaktadır.

Birinci borucu kapının kilitli olup olmadığını da test etmelidir. Bu kapı kolu hafifçe indirilip kapı dikkatlice hareket edilerek yapılır. Amaç kapıyı açmadan kapının kilitli olup olmadığını anlamaktır. Eğer kapı kilitli değilse giriş zor kullanılmadan yapılabilir. Eğer kapı kilitliyse zor kullanılarak giriş yapılmalıdır.

Son olarak, ekip içinde oldukları odaya da dikkat etmek zorundadır. Çatıda duman katmanı varsa veya oda tamamen dumanla doluyorsa kapının diğer tarafında tutuşma

kaynağı olduğunda odadaki dumanın tutuşma ihtimali vardır. Bunun da dikkate alınması gerekir.

Tüm bu bilgiler durumun değerlendirilmesine yardımcı olur. Ekip bu bilgilere dayanarak kapıdan içeri giriş prosedürünü nasıl yöneteceklerine ve hangi unsurlarını kullanacaklarına karar verir.

4.2 Duman perdesi kullanımı

Duman perdesi, itfaiyecilikte oldukça önemli bir gelişmedir. Düşük maliyeti dolayısıyla (450 Euro) her itfaiye aracında iki tane olmalıdır. Duman perdesinin iki farklı ebatı vardır. Bu sayede farklı genişliklerdeki kapılar "sızdırmaz" hale getirilebilir.

Şekil 4 Kapının üst tarafından duman çıkarken diğer kısımlardan içeriye hava giriyor. (Fotoğraf: Steve Kerber – Underwriters Laboratories)

Duman perdesinin amacı, hem içeri giren havayı hem de dışarı çıkan dumanı kısıtlamaktır. İçeriye doğru akan havayı sınırlamak özellikle hava almamış yangınlarda çok önemlidir. Bununla beraber bugünlerde yangınlar çok daha hızlı büyüdükleri için, her zaman duman perdesini takmak iyi bir kural olacaktır. Eğer yangın itfaiye olay yerine geldiğinde henüz hava kontrollü safhaya geçmediyse kısa süre sonra hava kontrollü hale geleceği beklenmelidir. Mevcut kapıdan girişi prosedürü hazırlandıktan kısa bir süre sonra bilimsel araştırmalar açık bir kapının havalandırma tahrikli bir flashovera neden olabileceğini göstermiştir.

İtfaiyecilerin ikametgah olarak kullanılan yerlerde karşılaşacağı kapıların çoğunluğu "itilen kapıdır"(içeri açılan kapı). Bu durumlarda duman perdesi kapıya varılır varılmaz takılabilir. Kapı açılmadan önce perdeyi asmak rahatlıkla mümkündür. Eğer kapı "çekilen kapı" ise (dışarı açılan kapı) duman perdesi kapı açıldıktan sonra takılır.

4.3 Dumanı soğutmak

Eğer kapının bulunduğu odanın içinde duman varsa itfaiyecilerin kapıyı açmadan evvel dumanı soğutması gerekir. Eğer yandaki odada yangın şiddetli bir şekilde devam ediyorsa alevler kapıdan dışarıya çıkabilir. Yan taraftaki odada bulunan dumanın havayla yeterli derecede karışmış olması muhtemeldir. Kapıdan çıkan alevler duman hava karışımını tutuşturabilir. Burada bir tür *yangın gazı tutuşması* gerçekleşecektir. Bir parlama (basınç üretmeyen bir tutuşma) ya da duman patlaması (basınç üreten bir tutuşma) gerçekleşebilir. Bu, söndürme ekibi için ciddi bir risk teşkil eder. Özellikle de içinde buldukları oda mobilyalıysa. Mobilyalar duman katmanından etkilenmemiş olabilir. Fakat yangın gazlarının tutuşması nedeniyle alev aldığı anda mobilyaların maruz kaldığı ısı transferi çok yüksek olacaktır. Eğer yeteri kadar oksijen varsa odanın içinde oluşan yangın hızlıca flashovera aşamasına doğru ilerleyecektir. Söndürme ekibinin kapıda pozisyon aldığı ve kaçmak için tüm odayı geçerek geri gitmesi gereken bir durumda bu iyi birşey değildir.

Bunun gerçekleşme ihtimalini azaltmak için duman katmanının söndürme ekibinin başının üzerinde bulunan kısmına iki pulvarize su atımı yapmak mümkündür. Bunda amaç su damlacıklarının duman içinde buharlaşması ve kapının önünde su buharı formunda kalmasıdır. İdeal durumda bu kapı açılmadan hemen önce yapılır. Bu sayede kapının önünde çok miktarda su buharı oluşturulur. Sonrasında açılan kapıdan alev çıkarsa su buharıyla dolu duman katmanının tutuşma ihtimali çok daha azdır.

İçeriye doğru açılan bir kapıda duman perdesi kapı açılmadan önce asılabilir. Duman perdesi yukarıya doğru katlandığında alevlerin çıkmasını önleyebilir. Kapının dışına iki atım yapmak artık gereksiz olacaktır.

4.4 Zorla giriş

Şekil 5 Kapıdan giriş prosedürü uygulanırken haligan ile çalışıldığı sırada duman perdesi kullanımı kombinasyonu. (Fotoğraf: Pieter Maes)

Eğer kapı kilitli ise zorla açılması gerekecektir. Haligan kullanılarak uygulanan modern teknikler, bunun kısa sürede yapılmasına imkan tanır. Belçika itfaiye teşkilatı, bu konuda gittikçe daha fazla bilgi edinmektedir. Her itfaiyecinin, bu aletleri etkin ve verimli kullanması önemlidir.

Zorla giriş sırasında, duman perdesi yukarıya doğru katlanarak kapıda çalışan ekibin önünden kaldırılır.

Kapı zorla açılır açılmaz duman perdesi aşağıya doğru açılır ve dışarıya duman çıkışı azaltılır.

4.5 Kapıyı açmak ve su işlemek

Sonra kapı kökenci tarafından açılır. Borucu içeriye doğru bakar. *İçeride açıkça tanımlanabilen bir duman katmanı var mı? Duman katmanının yüksekliği nedir? Yangının merkezi burası mı? Oda tavandan tabana kadar dumanla dolu mu? İçeriye doğru kuvvetli bir temiz hava akışı oluşuyor mu?* Eğer kapıda bir zabıt varsa durumu termal kamera kullanarak izleyebilir. *Dışarı çok fazla duman çıkıyor mu? Dumanın rengi ne? Kapıdan dışarıya doğru alev çıkıyor mu?*

Buna göre yapılacak işler kapının ardında görülen duruma bağlı olarak değişir: The actions to be taken depend on the situation behind the door:

- Kapının ardındaki duman katmanının yaklaşık 1 metre mesafeye kadar alçaldığını düşünelim. Bu durumda borucu lansı odanın içine doğru çevirir ve uzun bir atım (pulvarize) yapar. Kapının ardındaki duman katmanını soğutmak için odaya su sıkılmalıdır. Amaç güvenli bir şekilde içeriye girmektir. Bunun için ekibin ilk gireceği yerin önceden soğutulması gerekir.
- Kapının ardında tam gelişmiş bir yangın vardır. Bu bize odanın içerisinde en az bir tane daha açıklık olduğunu gösterir. Tam gelişmiş bir yangın çok miktarda oksijen kullanır. Kapı kapandığında ve başka hiçbir açıklık olmadığında tam gelişmiş yangını beslemek için yeterli oksijen bulunmaz. Tam gelişmiş bir yangın durumunda borucu dolaylı söndürme yapar. Dolaylı söndürme tekniğini kullanarak yangını karartır(dakikada en az 400 litrelik su debisi kullanarak dar pulvarize şeklinde iki veya üç dairesel hareket yapar.). Sonra ise alevli yanmanın devam ettiği objelerin yüzeyine doğru direk jet şeklinde su işleyerek tamamen söndürür. Bu durumlarda termal kamera çok faydalıdır.

- Kapının arkasındaki oda tamamen siyah ve sıcak dumanla doludur. Bu durumda içeri giriş kapısı odadaki tek açıklık olabilir. Bir diğer olasılık da kapının odanın yakın bir kısmına açılıyor olmasıdır (kör nokta). Bu noktanın diğer ucunda tam gelişmiş bir yangın olabilir. Yakın kısımda alev görülmez çünkü burada oksijen yoktur. Her iki durumda da alevler birden bire ortaya çıkabilir. Çünkü temiz hava açılan kapıdan içeriye doğru akmaktadır. Her iki durumda da dolaylı söndürme tekniği kullanılabilir. Elbette kapı kapatılarak buharın etkisinin maksimize edilmesi gerekir. Kapı tekrar açıldığında borucu tekrar direk jete geçer. Termal kameranın yardımıyla sıcak ve siyah dumanı üreten alevleri söndürür.

Şekil 6 Kökenci perlon kullanarak kapıyı kontrolünü kaybetmeksizin tamamen açabilir. (Fotoğraf: Karel Lambert)

Durum nasıl olursa olsun borucunun kapının ardındaki şartlara iyice bakabilmesi ve lansla çalışabilecek kadar alana sahip olması önemlidir. Yani kökencinin kapıyı bu imkanları tanıyacak kadar açması gerekir. Kapıdan giriş prosedürünün ilk zamanlarında itfaiyecilere kapıyı sadece 10 cm açmaları söyleniyordu. Bu çalışılabilir bir yöntem değildir. Çoğu zaman kapının 40 cm ya da daha fazla açılması gerekmektedir. Eğer bir perlon kullanılırsa kapı tamamen açılabilir. Kökencinin kapının kontrolünü kaybetmemesi ve gerektiğinde kapayabilmesi önemlidir.

Kapının açık kaldığı süre şartlara bağlı olarak değişebilir. Çok süratli olmasına artık gerek yoktur. Sonuçta kapı sadece beş saniye açık kalırsa içerideki durumu değerlendirebilecek kadar gözlem yapamazsınız. Hem bu beş saniye içinde içeriye üç atım yapmanız gerekmektedir. Bunun bir istisnası kapı açılır açılmaz dışarı alev çıktığı durumdur. Bu durumda nasıl bir durumda karşı karşıya kaldığımız zaten ortadadır.

Bazen (her zaman değil) kapının tekrar kapanması gerekir. Çoğu zaman su buharının, dumanı soğutması ve inert hale getirmesi gerekir. Bu aynı zamanda itfaiyecilerin kısa süreli olarak gözlemlerini paylaşması, iletişim kurması ve bir sonraki adıma karar vermeleri için süre sağlar. Bu karar verme süreci de daha güvenli bir çalışma ortamı oluşmasına katkıda bulunur.

4.6 Tartışma ve iletişim

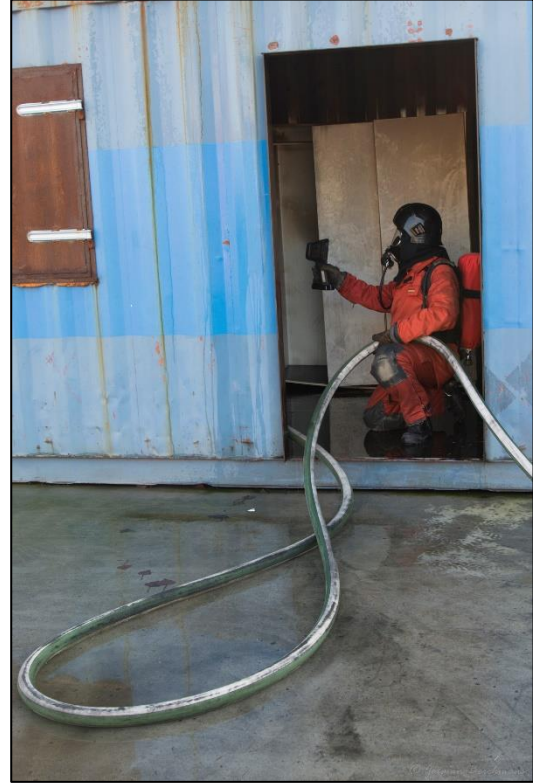
Eğer kapı tekrar kapatılırsa, söndürme ekibine mensup itfaiyeciler arasında bilgi paylaşımı yapılmalıdır. Belki borucu yangının nerede olduğu hakkında iyi bir fikre sahip olmuştur. Belki zabıt termal kamerada birşey görmüştür. Ekip üyelerinin hepsinin aynı bilgiye sahip olması önemlidir. Ancak bundan sonra ne yapacakları hakkında bir karara varabilirler. Birkaç farklı seçenekleri vardır.

- Kapıyı ikinci kez açarak odaya girmek ve sağ veya sol duvarı takip etmek.

- Kapıyı ikinci kez açarak içeriye termal kamera ile bir kez daha bakmak. Ekip bu şekilde olası mahsur kalanlar veya yangının merkezini arayabilir.
- Kapıyı ikinci kez açarak yeri tespit edilmiş bir yangına doğrudan söndürme işlemini uygulayabilirler.
- ...

4.7 İçeri girmek.

Ekip içeriye girmeye karar verdiğinde hortumun önceden çekilmiş olması önem arzeder. Ekstra bir hortum halkası işe yarayabilir. Şekil 7 termal kamera ile ekip arkadaşını izleyen bir kökenci gösteriyor. Her ikisi de kapıdan geçerek yeni bir kompartmana girmiş durumda. Kapıdan giriş prosedürüne başlamadan önce ekip ilave bir hortum halkasını hazırlamış. Sonrasında kökenci ekstra hortumu çekerek odanın içerisine doğru ilerleyecek. Bu yöntemin avantajı söndürme ekibinin her zaman kendileriyle birlikte hareket eden ilave bir 10 metre hortuma sahip olmasıdır. Dışarıdan gelen hortum bir yere sıkıştığında bu ilave 10 metre hortum hazırdır. Bu mesafe genellikle yangına erişmek için yeterlidir.

Şekil 7 Borucu içeriye girmiş ve sol tarafa doğru ilerlemekte. Kökenci termal kamera ile izliyor ve kısa süre sonra dışarıdaki halkayı içeriye alarak takip edecek. (Fotoğraf: German Berckmans)

Borucu içeriye girdiği anda dumanı soğutmaya başlar. Muhtemelen bunu uzun atımlarla yapacaktır. Aynı zamanda da ilerleyecektir. Kökencinin görevi, birkaç metre geriden borucuyu takip ederken içeride yeteri kadar hortum bulunmasını sağlamaktır. Kendisiyle beraber bir halka boyu hortumu ilave olarak taşıyabilir. Ekip üyeleri iletişimi sözlü olarak sağlarlar. Termal kamerayı kullanan itfaiyeci bunu yangın gelişimini gözlemlemek, yaralıları aramak ve ekip arkadaşını izlemek için kullanabilir.

Eğer bir duman perdesi kullanılmamışsa, bir kişinin kapıda bırakılarak mümkün olduğunca kapıyı kapalı tutması tavsiye edilir. Bu şekilde hem içeriye giren hem de dışarı çıkan duman miktarı sınırlanacaktır.

5 Artık yapmayı bıraktığımız şeyler

Bazı şeyler de artık işlevsiz hale gelmiştir. Bu, çoğunlukla konuyla ilgili bilgimizin artmasından kaynaklanmaktadır. Artık yangın gelişimini on yıl öncesine göre daha iyi biliyoruz. Aşağıdaki kısım eskiden önemli olduğunu düşündüğümüz ama artık önemli olmadığını anladığımız şeyleri kapsamaktadır.

5.1 Kapıyı ıslatmak

Geçmişte öğretilen şeylerden biri de kapıyı ıslatmaktır. Bu kapının önündeki duman katmanına iki atım yapmaktan tamamen farklı birşeydir. Bu atımlar kapıdan alev çıkma potansiyeline karşı, ortamdaki duman katmanının içinde su buharıyla dolu emniyetli bir tampon bölge yaratmak amacı taşır.

Kapıyı ıslatmak tam olarak kapının kendisine su sıkmaktır. Eğitimciler, kapının ardındaki duman katmanının yüksekliğinin bu şekilde anlaşılabilirliğini söylerlerdi. Kapının duman katmanında kalan kısmındaki su buharlaşarak bu seviyeyi gösterdiği düşünülürdü. Çoğu zaman bu doğru değildir. Isının kapının öbür tarafına tamamen iletilmesi biraz zaman alır. Aynı zamanda kapı ısının etkisiyle hasar görür. Suyun buharlaşması için kapının dışındaki kısmın 100 C dereceyi geçmiş olması gerekir. *Eğer durum buysa kapının içindeki sıcaklık nedir ve kapının durumu ne olacaktır?*

5.2 Sıkıca tanımlanmış pozisyon alma

Mevcut kapıdan giriş prosedüründe borucu ve kökencinin nerede duracağına dair çok fazla kural konmuştur. Kapının açılma yönü ve kapı kolunun yeri iki ekip üyesinin de nasıl pozisyon alacağını belirler. Her zaman olmamakla beraber çoğu zaman bu, iyi sonuç verir.

Her zaman iyi sonuç verecek tüm pozisyonları öngörmek imkansızdır. Bu nedenle artık sıkıca tanımlanmış konumlanmaya bağlı kalmıyoruz. Her ekip üyesinin yapması gereken birşey var. Her ikisinin de ortamı gözlemesi lazım. Borucu oda içerisine doğru formda ve yeterli miktarda su işlemelidir. Kökenci ise kapıyı açıp kapamalıdır.

Söndürme ekibinin amacını etkin ve verimli şekilde gerçekleştirmesini sağlayan her pozisyon iyidir. Ekip üyeleri karşı karşıya oldukları duruma en uygun pozisyona kendileri karar verir. Mesela kapı açıldığında borucu tam karşıda içeriye etkin şekilde su işlemesini engelleyen bir duvar görebilir. Burada kapıyı kapatıp yeniden açıldığında daha iyi bir sonuç alabilmek için yeniden konumlanmak iyi bir çözüm olur.

5.3 Sıcaklık kontrolü

Geçmişte sıcaklık kontrolü odaya girildikten hemen sonra yapılıyordu. Bu borucunun başının üzerine tek bir kısa atımla yapılıyordu. Amaç dumanın sıcaklığını değerlendirmektir. Borucu suyun etkisine bakar, suyun buharlaşırkenki tıslama sesini dinler ve su damlacıklarının aşağıya düşüp düşmediğini gözler.

Geçtiğimiz yıllarda bu değerlendirmeye dumanı her soğutmamızda yapmamız gerektiğini fark ettik. Her bir atım bu bilgiyi verebilir.

- Su ne yapıyor?
- Bir tıslama sesi var mı?
- Su damlacıklarının aşağıya düştüğünü duyuyor muyum?

Dolayısıyla artık eskiden yaptığımız gibi sıcaklık kontrolü yapmamıza gerek yoktur. Borucu kapıyı geçtiği anda gazları soğutmaya başlar. Bu yangına daha hızlı gitmemize olanak tanır.

6 Kaynaklar

- [1] *Lambert Karel & Desmet Koen (2009) Binnenbrandbestrijding – basisprincipes bij compartimentsbrandbestrijding, OCBB*
- [2] *CFBT Eğitimci eğitimi, Hırvatistan, Kasım 2011*
- [3] *McDonough John, kişisel iletişim, 2009-2018*
- [4] *Raffel Shan, kişisel iletişim, 2009-2018*
- [5] *Lambert Karel (2012) Kapıdan giriş prosedürü üzerine düşünceler, De brandweerman*
- [6] *Belaire Emmanuel, kişisel iletişim, 2008-2018*
- [7] *Maes Pieter, kişisel iletişim, 2008-2018*
- [8] *McDonough John & Lambert Karel, CFBT 2. Seviye T hücresi eğitimci eğitimi, 2012-2018*
- [9] *Lambert Karel, CFBT 1. Seviye söndürme hücresi eğitimi.*

